

Lääkkeen antaminen lapselle

SAIRAAN LAPSEN JA NUOREN HOITOTYÖ

Ohjeita lääkkeen antamiseen lapselle

1. Jos lääke on välttämätön lapsen hyvinvoinnille, on hoidon onnistuttava, halusi lapsi sitä tai ei
2. Lääkkeen antamiseen on suhtauduttava päättäväisesti
3. Lapsen kehitysvaihe ja mahdolliset pelot on huomioitava (vrt. Imeväiskäinen/uhmaikäinen)
4. Riittävän ajan varaaminen
5. Lääkkeen antotekniikkaan perehtyminen

Antoreitit

- 1) **Nestemäiset lääkkeet.** Ne on ravisteltava hyvin ennen jokaista annostelua! Helpoiten annostelu tapahtuu lääkeruiskulla. Lääkeruisku laitetaan lapsen kielen yli kohti poskea.
- 2) **Tabletit ja kapselit.**
- 3) **Rektaalinen annostelu.** Esimerkiksi lapsille annettavat peräpuikot ovat tavallisesti kipu- ja kuumelääkkeitä. Jos peräpuikko on puolitettava, tehdään se pitkittäissuunnassa. Lääkeaine imeytyy yleensä hitaammin kuin suun kautta otettuna.
- 4) **Pistokset lihakseen tai ihon alle.**
- 5) **Nenätipat, korvatipat ja silmätipat.**
- 6) **Iholle paikallisesti annosteltavat lääkkeet.**
- 7) **Inhaloitavat lääkkeet.**

SUUN KAUTTA (p.o)

Lapsi ei ole pieni aikuinen → Lääkeaineiden imeytyminen lasten elimistössä voi olla erilaista kuin aikuisilla. Aikuisille hyväksi havaittu lääke, ei välttämättä sovellu lainkaan lapselle.

EU:n lastenlääkeasetus → lapsille soveltuvat lääkkeet.

Tabletit ja kapselit

- ❑ Eniten käytettyjä lääkeumuotoja
- ❑ Lapsen voi joskus olla **hankala niellä** isoja tabletteja ja kapseleita kokonaisena → Voiko lääkkeen murskata, puolittaa?
- ❑ Lasta tulisi aina ohjata **juomaan lasi vettä** lääkkeen nielemisen jälkeen, ettei valmiste tartu ruokatorveen
- ❑ Jos lapsen on vaikea niellä tabletteja kokonaisena voi selvittää, pystyykö lääkkeen vaihtamaan pienempään(ja edullisempaan) valmisteeseen
- ❑ Nielemistä voi auttaa lapsen kaulan sively kurkusta alaspäin. Sively saattaa laukaista nielemisrefleksin.
- ❑ Helpottaa esim. banaanin palan tai pienen jogurttimäärän kanssa, jolloin se voi olla helpompi niellä
- ❑ **Ei ruokaan/juomaan kätkemistä!**

NESTEMÄISET LÄÄKKEET

- ❑ Nestemäiset lääkkeet yleensä helpompia
- ❑ Ravisteltava hyvin ennen jokaista annostelua!
- ❑ Helpoiten annostelu tapahtuu lääkeruiskulla. Lääkeruisku laitetaan lapsen kielen yli kohti posken takaosaa.

Lääkelaskuharjoitus 😊

5-vuotiaalle Emmille määrättiin eReseptillä ihotulehdukseen *Kefexin*-antibioottia p.o, jonka vahvuus on 100mg/ml (oraalisuspensio). Annostusohje on 50mg/kg/vrk jaettuna kahteen annokseen kuuri loppuun (7pvää). Emmi painaa 25kg. Lääkepullossa on lääkeainetta 50ml. Lääkäri määrää 2 pulloa lääkettä.

Kuinka monta millilitraa (ml) annat lääkettä?

Kuinka monta päivää yksi lääkepullo kestää?

Vastaus...

Lasketaan ensin vaikuttavan aineen määrä vuorokaudessa:

$$25\text{kg} \times 50\text{mg/kg/vrk} = 1250\text{mg/vrk}$$

Jaetaan tämä kahteen osaan:

$$1250\text{mg} : 2 = 625\text{mg} = \text{kerta-annos}$$

Lasketaan Emmille annettavan lääkkeen määrä verrannolla:

$$100x = 625$$

$$X = 625 : 100 = \mathbf{6,25\text{ ml}}$$

Vaikuttavaa ainetta (mg)	Liuosta (ml)
100	1
625	x

Kuinka monta päivää lääkepullo kestää

Yhdessä lääkepullossa on 50ml lääkeainetta

Lääkäri määräsi 2 pulloa Kefexin-lääkettä

Päivässä lääkettä menee $2 \times 6,25 \text{ ml} = 12,5 \text{ ml}$

Lääkepullo kestää $50\text{ml} : 12,5 \text{ ml} \rightarrow$ livena $500:125 \rightarrow 4$ päivää

Vastaus: yksi lääkepullo kestää 4 päivää

Kuinka annat lääkkeen Emmille?

LÄÄKKEENANTOVÄLINEET

RAVISTA, MITTAA OIKEA ML MÄÄRÄ
LÄÄKERUISKUUN

LÄÄKKEENANTOVÄLINEET

RAVISTA, MITTAA OIKEA ML MÄÄRÄ
LÄÄKERUISKUUN

VOIT HALUTESSASI SIIRTÄÄ
LÄÄKKEEN RUISKUSTA ESIM.
LUSIKKAAN

AVUSTA LASTA OTTAMAAN KAIKKI
LÄÄKEAINE

VARMISTA, ETTÄ LAPSI NIELAISEE
LÄÄKKEEN KUNNOLLA

MUISTA ANTAA PALAUTETTA HIENOSTA
SUORITUKSESTA!HYVÄ EMMI!

PERÄSUOLEEN (p.r)

Peräpuikot l. suppositoriot

- ☐ Voi jakaa vain pituussuunnassa
- ☐ Kun lapsi oksentelee, on tajuton, hangoittelee vastaan
- ☐ Lapsi makaa kyljellään on. Lääke kunnolla peräsuoleen asti ja pakaroita puristettava yhteen lääkkeen antamisen jälkeen
- ☐ Ei tehokkaampi/nopeampi kuin suun kautta otettu
- ☐ Ei käytetä, jos lapsella infektioriski

INHALAATIONA

- ❑ Isoille lapsille jauhesumuttimet
- ❑ → lääkeannoksen imu annostelijasta voimakkaalla sisäänhengityksellä
- ❑ Pienille lapsille lääkeaerosolit → hengitetään sumutussäiliön kautta

Annosaerosolin käyttö

- ☐ Poista annosaerosolin suukappaleen suojus.
- ☐ Ravistele
- ☐ Aseta laitteen suukappale hampaiden väliin ja sulje huulet tiiviisti sen ympärille.
- ☐ Aloita sisäänhengitys hitaasti ja syvään
- ☐ Paina heti sisäänhengityksen alkuun yksi annos
- ☐ Jatka sisäänhengittämistä yhtäjaksoisesti ja mahdollisimman syvään
- ☐ Pienille lapsille käytetään tilanjatketta

-
- ❑ Pienelle lapselle inhaloitavan lääkkeen saa annettua parhaiten sylissä
 - ❑ Lapsen vointia tarkkailtava lääkkeenannon aikana (esim. Salbutamoli → sydämen syke)
 - ❑ Paras vaikutus, kun lapsi nukkuu tai rauhallinen

INJEKTIONA (i.v, i.m, s.c, i.d)

- ❑ Kun enteraalinen lääkitseminen ei onnistu, lääkeaine **ei imeydy** ruoansulatuskanavasta tai lääkeaine **tuhoutuu ruoansulatuskanavassa**
- ❑ Saavutetaan **suuri lääkepitoisuus** elimistössä ja **nopea hoitovaste**
- ❑ Edellyttää **injektiotekniikan** ja **aseptiikan** hallintaa
- ❑ **Vain silloin, kun vaihtoehtoista lääkemuotoa ei ole**

SILMÄÄN

- silmätipat

NENÄÄN

- ❑ Nenäeritteet puhdistettava ensin kunnolla
- ❑ Lapselle makuuasennossa pää alaviistossa
 - Niistämällä
 - Pikkulapsilla esim. keittosuolaliuoksella
 - huuhtelemalla
 - Imulaitteella

LASTEN LÄÄKEHOIDON ERITYISPIIRTEITÄ

- ❑ Tavallisimmat lääkeaineryhmät mikrobilääkkeet, astma- ja allergialääkkeet
- ❑ Varovaisuus tärkeää!
- ❑ Erityisiä riskiryhmiä: keskoset, vastasyntyneet, pienet imeväiset
- ❑ Usein lääkkeet annetaan nestemäisinä/peräpuikkoina
- ❑ Pitkäaikainen oraaliliuosten käyttö lisää hampaiden reikiintymisen riskiä

Lapsille **ei** tulisi antaa
kuume- ja kipulääkkeeksi
asetyylisalisyylihappoa
(**esim. Aspirin[®], Disperin[®]**) *

Lapsen **ikä ja elimistön
kehitysaste** vaikuttavat
lääkeannoksen suuruuteen

Lapsille ei tule antaa
lääkkeitä, joissa ei lasten
annostussuositusta!

* Reye'n Syndrooma

LÄÄKEHOITO PÄIVÄKODISSA JA KOULUSSA

SAIRAAN LAPSEN JA NUOREN HOITOTYÖ 20 H

-
- ❑ Pääsääntöisesti lapsille ei anneta hoitopäivän aikana päiväkodissa tai perhepäivähoidossa kuin **välttämättömiä lääkkeitä**
 - ❑ Joskus voidaan antaa lyhytaikaista lääkitystä
 - ❑ Pitkäaikaissairaiden lasten hoito tapahtuu erikoissairaanhoidossa → käytännön hoitotyö perusterveydenhuollossa
 - Terveystenhuoltolaki

❑ Eri tahojen yhteistyö tärkeää!

❑ Luo turvallisuutta

- Yhteistyötä tukevat yhteisesti laaditut varhaiskasvatus-, hoito- ja kuntoutussuunnitelmat, päivähoidon resurssointi, terveydenhuollon ammattihenkilön (lähihoitaja) vastuullinen toiminta päivähoidossa